כְּסֵדֶר קְפוּלוֹ הָרִאשׁוֹן (יח) מַתָּר בְּכָל עִנְיָן, (יט) וְנִרְאִין דְּבָרָיו: **ד** [ח]מְכַבֵּשׁ (הוּא כְּלֵי שְׁכּוֹבְשִׁין בּוֹ בְּנָדִים אַחַר הַכְּבִיסָה, וְהֵם שְׁתֵּי לוּחוֹת זֶה עַל זֶה וְהַבְּגָדִים בֵּינֵיהֶם) שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת, מַתִּירִין אוֹתוֹ לְטַל מִמֶּנּוּ בְּגָדִים (כ) לִצְרֹךְ הַשַּׁבָּת. (ו) וְשֶׁל אֻמָּן אָסוּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא תָּחוּב (כא) בְּחֻזְקָה, וַהֲתָרָתוֹ דּוֹמָה לְסְתִירָה: **ה** [ט]חָלוּק לְאַחַר כְּבִיסָה הוּא מִתְקַשֶּׁה וּמְשַׁשְּׁפִים אוֹתוֹ בַּיָּדַיִם לְרַכְּכוֹ, (כב) מֻתָּר לַעֲשׂוֹתוֹ בְּשַׁבָּת, שֶׁאֵינוֹ מִתְכַּוֵּן אֶלָּא לְרַכְּכוֹ, (כג) * אֲבָל סוֹדָר אָסוּר, (כד) מִפְּנֵי שֶׁמִּתְכַּוֵּן לְצַחְצְחוֹ וְהָוֵי כְּמוֹלֵבֵן. הַגָּהָ: (כה) וְכוֹבָעִים * וּשְׂאָר (מ) כְּלֵי פִּשְׁתָּן * דִּינָן כְּסוֹדָר (בית יוסף (ד"ה מלוק) בשם שבלי לקט (סי' קט)): **ו** [י]טִיט שֶׁעַל רַגְלוֹ (כו) * (או עַל מְנָעָלָיו) (בית יוסף (ד"ה טיט) ורבינו ירוחם חלק י"ג (נתיב יב מ"ג)), [יא]מְקַנְּחוֹ בַּכַּתֶּל, אֲבָל לֹא בְּקַרְקַע, דְּילְמָא אָתֵי לְאַשְׁווּיֵי גֻּמּוֹת. [יב]וְיֵשׁ מִי (טיט) שֶׁהִתִּירוּ לְנַקֵּר בְּקַרְקַע (ב"י בשם ארחות חיים ובשם הגהות מיימוניות (הלכות שבת פ"ב אות ל"ג)).

בְּאֵר הֵיטֵב

וְאִיכָּא בְּזִיּוֹן וְדָבָר מְגֻנֶּה שֶׁיַּעֲמֹד בָּהּ, מַתָּר לְהַצִּיעוֹ, דִּלְצֹרֶךְ שַׁבָּת הוּא. וּכְסֵפֶר בְּאֵר שֶׁבַע (כאר מים ח"ס סי' ה) מְשַׁמַע דְּאַף זֶה אָסוּר, וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן רפ"ט סָעִיף א'. וּמַצִּיעִין הַמִּטּוֹת מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת, וּמִכָּל מָקוֹם טוֹב יוֹתֵר לְהַצִּיעוֹ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, אַגַּדָה (פ' ואלו קשרים סי' קלא): **ד** (ו) **וְשֶׁל אֻמָּן.** וַאֲפִלּוּ הָיָה מַתָּר מֵעֶרֶב שַׁבָּת אָסוּר לִשְׁמֹט

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(יח) אַף עַל פִּי שֶׁאֵין יָפֶה כָּזֶה, לֹא הִתִּירוּ לוֹ לְקַפְּלוֹ. וְכָל שֶׁכֵּן אִם אֵין דַּעְתּוֹ לְלִבֵּשׁ כְּלָל בּוֹ בְּיוֹם דְּאָסוּר, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן י"ג. וּמִכָּל מָקוֹם בְּיוֹם טוֹב שָׁחָל בְּעֶרֶב שַׁבָּת, מֻתָּר לְקַפֵּל טַלִּיתוֹ כְּשֶׁפּוֹשְׁטוֹ אִם הִיא חֲדָשָׁה וּלְבָנָה, אַף שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְלָבְשׁוֹ בּוֹ בְּיוֹם, [ג]וְהֵינוּ כְּשֶׁעָשָׂה עֲרוּבֵי חֲבַשְׁילִין, דְּאִי לָאו הָכִי הֲרֵי אָסוּר לוֹ לְהָכִין לְצֹרֶךְ מָחָר, כֵּן כָּתַב בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ח). אֲבָל בְּחַדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר הוֹכִיחַ דְּאַף בְּלֹא הִנִּיחַ עֲרוּבֵי חֲבַשְׁילִין שָׁרֵי אִם הִיא סְמוּכָה לְשַׁבָּת: (יח) **מֻתָּר בְּכָל עִנְיָן.** שֶׁאֵין לְקַפֵּל זֶה שׁוּם קִיפּוּל, (יט) וְאֵין כָּאן מְתַקֵּן כְּלָל, וּלְפִיכָךְ מֻתָּר אֲפִלּוּ אֵין בּוֹ אֶחָד מֵאֵלּוּ הָאֲרָבָּעָה פְּרָטִים, (כ) וַאֲפִלּוּ אֵין דַּעְתּוֹ לְלָבְשׁוֹ בּוֹ בְּיוֹם: (יט) **וְנִרְאִין דְּבָרָיו.** וְכֵן סָתְמוּ הָאַחֲרוֹנִים לְדִינָא. וּמִכָּל מָקוֹם מִי שָׁרוֹצֶה לְהַחְמִיר עַל עַצְמוֹ (כא) שֶׁלֹּא לְקַפֵּל כְּלָל, וַדַּאי עָדִיף [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ו)]. מַצִּיעִין (כב) אֶת הַמִּטּוֹת (כג) מִלֵּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת, וּלְכָתְחִלָּה טוֹב יוֹתֵר שֶׁיַּצִּיעַ מֵעֶרֶב שַׁבָּת, [ג]אֲבָל אֵין מַצִּיעִין מִשַּׁבָּת לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. וּמִכָּל מָקוֹם אִם הַמִּטָּה עוֹמֶדֶת בְּבֵיתוֹ, וְהוּא דָּבָר מְגֻנֶּה וּבְזִיּוֹן לַשַּׁבָּת שֶׁיַּעֲמֹד בָּהּ, מֻתָּר לְהַצִּיעַ, דִּמְקָרֵי צֹרֶךְ שַׁבָּת [מְגַן אַבְרָהָם (סק"ו) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. **ד** (כ) **לְצֹרֶךְ הַשַּׁבָּת.** אֲבָל שְׁלָא לְצֹרֶךְ שַׁבָּת לֹא. (כא) וְהוּא הַדִּין דְּאֵין כּוֹבְשִׁין בּוֹ בְּגָדִים, שֶׁהוּא צֹרֶךְ חֹל: (כא) **בְּחֻזְקָה.** וְאִם הָיָה מֻתָּר הַמְכֻבָּשׁ קְצָת מֵעֶרֶב שַׁבָּת, (כה) יֵשׁ אוֹמְרִים דְּאַף עַל פִּי כֵן אָסוּר לְהַתִּיר כָּלוֹ וְלִשְׁמֹט כֻּלּוֹ מִשָּׁם, (כו) [ד]וְיֵשׁ מְקִילִין. אֲבָל אִם הָיָה מֻתָּר כָּלוֹ, לְכָלֵי עַלְמָא מֻתָּר לִשְׁמֹט כֻּלּוֹ מִשָּׁם [חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר]: **ה** (כב) **מֻתָּר וְכוּ'.** אֲבָל (כג) אָסוּר לְגַלְגֵּל עַל יְדֵי כְּלִי כְּמִנְהָג. וְכֵן אָסוּר לַעֲשׂוֹת (כה) קְמָטִים בִּדְבָרִים הַמְכֻבָּסִים עַל יְדֵי כֵּלִים הָעֲשׂוּיִים לָכָךְ: (כג) **אֲבָל סוֹדָר אָסוּר.** (כד) בֵּין לְשַׁפְשֵׁף מִבַּפְנִים בֵּין לְשַׁפְשֵׁף מִבַּחוּץ: (כד) **מִפְּנֵי וְכוּ'.** כִּי הוּא מְקַפִּיד עַל לְבוּשׁוֹ וְזֶהוּ שֶׁל סוֹדָר יוֹתֵר מִכַּפְתֹּנֶת, דְּשָׁם אָמְרִינַן דְּאֵינוֹ מְכַוֵּן אֶלָּא לְרַכְּכוֹ [רַשְׁ"י (קמ"ד ד"ה התם)]. וְנִרְאֶה (ל) דְּאִם מִתְכַּוֵּן בְּחִלּוּק לְצַחְצְחוֹ, אָסוּר כְּמוֹ בְּסוֹדָר: (כה) **וְכוֹבָעִים.** הֵינוּ שֶׁל פִּשְׁתָּן, וְהַטַּעַם שֶׁהֶחְמִירוּ בְּכָלֵי פִּשְׁתָּן, מִפְּנֵי שֶׁהֵם קָשִׁים אַחַר רְחִיצָתָן, וְרִכּוּכָן זֶהוּ לִבּוּנָן. (לא) [ה]וּמִכָּל מָקוֹם בְּחִלּוּק מֻתָּר אֲפִלּוּ בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְלֻבּוּשׁ תַּחְתּוֹן וְאֵינוֹ נִרְאֶה מִבַּחוּץ מִפְּאָמָא הוּא מִתְכַּוֵּן לְרַכְּכוֹ: **ו** (כו) **אוֹ עַל מְנָעָלָיו.** וְלֹא דָּמֵי לְמָה דְּאִיתָא בְּסָעִיף ח' אֵין מְגָרְדִין מִנְעָל בֵּין חֹדֶשׁ בֵּין יָשָׁן, וְהֵינוּ אֲפִלּוּ יֵשׁ טִיט עַל גַּבָּיו וְכַוָּנָתוֹ לְהָסִיר הַטִּיט, וּכְמוֹ שֶׁכְּתָבְנוּ שָׁם (ס"ק לז), דְּשָׁם לֹא אִסְרִינַן אֶלָּא בְּגַב סַכִּין, שֶׁעַל יְדֵי הַגְּרִירָה מְמַחֵק הָעוֹר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּקִנּוּחַ בְּכֹתֶל אוֹ בְּקוֹרָה אֵין הַכְרַח שֶׁיִּהְיֶה מוֹחֵק עַל יְדֵי זֶה [בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה טיט שעל רגלו)]. וְכָתַב הַטַּ"ז (סק"ג), וּלְפִי זֶה הָא דְּיֵשׁ בְּחָצֵר שֶׁלְּפָנֵי פְּתָחֵי כָּתֵי כְּנֵסִיּוֹת עַל הַקַּרְקַע בַּרְזֶל אֶחָד, וְהוּא חַד לְמַעְלָה, וְשָׁם מְקַנְּחִין הַמְּנָעָלִים קֹדֶם שֶׁיִּכָּנְסוּ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, דְּזֶה דּוֹמֶה לְגַב הַסַּכִּין, וְאָסוּר לְכָלֵי עָלְמָא וְכוּ' עַיֵּן שָׁם. [ו]וְהַמְּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) מַחְמִיר אֲפִלּוּ הָיָה הַבַּרְזֶל עָב וְרָחָב בְּרֹאשׁוֹ וְלֹא הָיָה לוֹ חֹד, דְּלֹא גָּרַע מִגַּב הַסַּכִּין, אֶלָּא יְקַנֵּחַ בַּכֹּתֶל אוֹ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מִדְּקָאָמַר שָׁם (קיג) בְּגִמָּרָא שֶׁל בֵּית רַבָּן גַּמְלִיאֵל לֹא הָיוּ מְקַפְּלִין וְכוּ', וְאִם אֵיתָא דְּכָעֵד חַל הוּא בְּכָלָל יֵשׁ לוֹ לְהַחֲלִיק, כֵּלֵי עָלְמָא נָמֵי יֵשׁ לָהֶם בִּגְדֵי חַל גַּם כֵּן: (יח) אַחֲרוֹנִים: (יט) לְבוּשׁ (סק"ג): (כ) כֵּן כָּתְבוּ הָאֵלְיָה רַבָּה (סק"ט) וְשֶׁלְחָן שְׁלֹמֹה (סק"ה) וְתִפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל (בהקדמה כללכלל שבת, מכה בפטיש) וְעוֹד הָרַבֵּה אַחֲרוֹנִים וּבְאֻמָּת מִנְּכָה בְּמִרְדְּכַי (פכ"ב סי' שפ"ח), וְרָאִיתִי בְּחַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל מד סכ"ד) שֶׁהֶחְמִירוּ בָּזֶה, וְלֹא יָדַעְתִּי טַעְמוֹ, וְאוּלַי טַעְמוֹ דְּכָזֶה חֲשִׁישׁ לַדָּעָה הָרִאשׁוֹנָה: (כא) **הַיְינוּ עַד שֶׁיִּשְׁלְמוּ כָּל הַחֲמִשָּׁה פְּרָטִים:** (כב) **הֵינוּ בִּדְי לישן עֲלֵיהֶם** [וְהַר"מ (פכ"ב ה"ז)], **אוֹ בְּדֵי לְהַסֵּב עֲלֵיהֶם לְמָחָר. וְאִיתָא בְּתוֹסָפְתָּא** (פי"ב ה"י) **מְצִיעִין עֲשָׂר מִטּוֹת, שֶׁאִם יֵרָצֶה מֵסֵב בְּאַחַת מֵהֶן:** (כג) **כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר שֶׁמָּתָר**

בְּאוּר הֲלָכָה

חַיָּב. [א]חֲרֵי מִכֹּאן דְּחִיּוּב מַכָּה בְּפַטִּישׁ הוּא אֲפִלּוּ בְּעוּשָׂה רַק מְקֻצָּת מֵהַגְּמַר מְלָאכָה, בֵּיוָן שֶׁהוּא מַהַכָּמַר מְלָאכָה, וְזֶה פְּשׁוּט דְּאֵין לְפָרֵשׁ דְּהַכָּוָנָה שֶׁעוֹשֶׂה מְקֻצַּת הָאֲחֵרוֹן מֵהַצּוּרָה, שֶׁנִּגְמַר תִּקּוּן הַכְּלִי עַל יְדֵי זֶה, דְּהָא אֵיתָא שָׁם בְּגְמָרָא רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שֶׁיְּצַר אֶת כֻּלָּה, אִם כֵּן לְתִנָּא קַמָּא עַל מְקֻצָּת הָרִאשׁוֹן גַּם כֵּן חַיָּב. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁכֵּן כָּתוּב כְּמַאירִי (עה: ד"ה הצר) עַל הָאי עִנְיָנָא דְּצָר צוּרָה בְּשֶׁם גְּדוֹלֵי הַמְפָרְשִׁים:

ה * אֲבָל סוֹדָר אָסוּר. כֵּן הוּא לְפִי גִּרְסַת רַשְׁ"י (קמ. ד"ה התם) וְהָרַמְבַּ"ם (פכ"ב ה"י), עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה חלוק). וְנִרְאֶה סְיָעְתָּא לְגִירְסָא זוֹ מֵהָא דְּמוֹעֵד קָטָן י' עַמּוּד ב' דְּרָבָא שָׁרֵי לְכַסּוֹפֵי קַרְמָא, וּכְפִי מַה שֶּׁבֵּאֲרוּ הָרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ח' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב הֶלְכָה י"ד, עַיֵּן שָׁם:

* **וּשְׁאָר כְּלֵי פִּשְׁתָּן וְכוּ'.** עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) שֶׁכָּתַב דְּמִנְהַג הָעוֹלָם לְכַסְפְּנָן בְּיָדַיִם, וְעַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (סק"ד יד) שֶׁתָּמַהּ עַל מִנְהָג זֶה שֶׁהוּא שֶׁלֹּא כְּדִין, עַיֵּן שָׁם, וְנִרְאֶה דְּאֵין שׁוֹמְעִין לְהַמְנַהֵג כִּי אִם בְּחִלּוּק, וּכְמוֹ שֶׁכָּתְבְנוּ הַשְּׁעַם בְּפָנִים (משנ"ב ס"ק כה) [וְדֶלֶא כְּשַׁבְּלֵי לֶקֶט (סי' קט) שֶׁמַּחְמִיר גַּם בָּזֶה כְּדְּאִיתָא בְּבֵית יוֹסֵף (שם)], אֲבָל לֹא בִּשְׁאָר כְּלֵי פִּשְׁתָּן, וְרֹאיָה מִלְּקַמָּן סִימָן תקמ"א סָעִיף ג' דְּלֹא הִתִּירוּ זֶה כִּי אִם בְּחוּל הַמּוֹעֵד, [וְהוּא מִיקְרָא דְּרָבָא מוֹעֵד קָטָן (י"ד) (י')] עַמּוּד ב'], וּמִשְּׁמַע דְּבְשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אָסוּר מִדִּינָא, וְאוּלַי כַּוָּנַת הַמְּגֵן אַבְרָהָם לְחַלֵּק בֵּין בְּגָדִים לִשְׁאָר כְּלֵי פִּשְׁתָּן: * **דִּינָן כְּסוֹדָר. הַגָּה אַף דְּבִשְׁבָּלֵי הַלֶּקֶט** (שם) **הַמּוֹבָא בְּבֵית יוֹסֵף** (שם) **מַשְׁמַע דְּסוֹדָר גּוּפָא אֵינוּ אָסוּר כִּי אִם בְּשֶׁל פִּשְׁתָּן, מִכָּל מָקוֹם מִפְּתִימַת הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ מַשְׁמַע דְּאֵינוּ מַחֲלֹק בָּזֶה,** וְגַם הָרַמ"א לֹא בָּא לְהוֹסִיף אֶלָּא לְהַחְמִיר בִּשְׁאָר כְּלֵי פִּשְׁתָּן, וְלֹא לְהַקֵּל בְּסוֹדָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל פִּשְׁתָּן, וְגַם מֵהַרַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק ח' מֵהִלְכוֹת יוֹם טוֹב הֲלָכָה י"ד הַנִּ"ל מַשְׁמַע דְּאֲפִלּוּ בְּכָל הַבְּגָדִים אֵינוֹ מֻתָּר לְרַכֵּךְ פִּי אִם בְּחוּל הַמּוֹעֵד, וְלֹא בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב:

ו * אוֹ עַל מְנָעָלָיו. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כה), וְכֵן דַּעַת הַשֻּׁלְחָן גְּבוֹהַּ (נת: אות ג) וְהָפַ"ז (סק"ג). **וְהִנֵּה הַב"ח** (ס"ג) **אוֹסֵר בָּזֶה מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ מִמַּחַק, כְּבִסְעִיף ח',** וְעַיֵּן בְּאֵלְיָה רַבָּה (ס"ק טו) שֶׁתָּמַהּ, הֲלֹא בְּמִרְדְּכַי (פ"ב סי' תלא) אֵיתָא בְּהֶדְיָא דְּהוּא הַדִּין עַל מְנָעָלָיו. וְהִנֵּה בְּמַאירִי (קמא: ד"ה מה שהתרנו) אֵיתָא בְּהֶפֶךְ, דְּמִתְּלֵק בֵּין טִיט יָבֵשׁ לְלַח, דְּבִיבֵשׁ בָּעֵי לְגָרֵר הַיֵּטֶב וְשָׁיְיךְ מִמַּחַק, אֲבָל בְּלַח דְּאֵינוֹ רַק קִנּוּחַ בְּעָלְמָא אֵינוֹ מִמַּחַק לְהָעוֹר, וּבְאָמֶת זֶה מָתַר לְכַתְּחִלָּה בְּכָל גַּוְנֵי. **וְהִנֵּה לְדִינָא, בְּטִיט לַח בְּוַדַּאי אֵין לְחוּשׁ לְחַמְרַת הַב"ח,** כֵּיוָן דְּגַם הַמְּאִירִי מַסְכִּים לְהַתִּיר כָּזֶה, וְגַם יֵשׁ דַּעַת הַכֹּל בּוֹ (סי' לא) הַמּוֹבָא בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה אין מגררין) דְּמַתִּיר בְּלַח אֲפִלּוּ בִּגְרִירָה בְּגַב סַכִּין, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה. **וַאֲפִלּוּ בְּטִיט יָבֵשׁ, הָרוֹצֶה לְהָקֵל כִּדְעַת הַבַּיִת יוֹסֵף** (ד"ה טיט שעל רגלו) **וְסִיְּעָתוֹ דְּקִנּוּחַ בְּכֹתֶל לֹא שָׁיְיךְ חֲשַׁשׁ מִמַּחַק, בְּוַדַּאי אֵין לְמִחוֹת בְּיָדוֹ, אַךְ לְכַתְּחִלָּה נָכוֹן לְיַחֵד בְּטִיט יָבֵשׁ מִשֶּׁעַם אַחֵר,** וְהוּא הַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּסָעִיף ד' **דְּיֵשׁ בּוֹ חֲשַׁשׁ טוּחַן, וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי**

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן כתב בפשיטות בשו"ע הרב (ס"ה). **ב]** ובשו"ע הרב (סי' תקנ ס"ג) פסק כדעת המגן אברהם בסימן תקכ"ח שאין עיידוב תבשילין מתיר אלא תיקון צרכי סעודת שבת אבל לא שאר הכנות מיו"ט לשבת. **ג]** ובשו"ע הרב (ס"י) כתב: אין מציעין המטה משבת למוצאי שבת, אע"פ שיש שהות ביום שיוכל לישן עליה בשבת עצמו, מכל מקום כיון שאין דעתו לישן עליה עד למוצאי שבת הרי הוא מכין משבת לחול ואסור מדברי סופרים. **ד]** ובשו"ע הרב (ס"א) אסר גם במותר מערב שבת גזירה שמא יבוא להתירו בשבת [ולא כתב לחלק בין מותר קצת למותר כולו]. **ה]** ובשו"ע הרב (ס"ב) הביא בדעת האוסרים לאסור אף בחלוק, וכתב שנכון לחוש לדבריהם כיון שהוא דבר שאין בו צורך כ"כ, ומנהג העולם להקל לשפשפם בידים. **ו]** ובשו"ע הרב (סט"ז) התיר בעב ורחב בראשו.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ל שם. מ טור בְּשֵׁם רַבֵּנוּ פָּרָץ (הגהות סמ״ק מצוה רפב אות טו) שֶׁהֶבִיא תוֹסָפוֹת (ע״ש שעה״צ ס״ק מג).
נ שם בַּגְּמָרָא.

שֶׁאוֹסֵר (כז) **אַף בַּבַּתָּל.** הַגָּה: וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר (כח) בְּשְׁנֵיהֶם (הרא״ש פ״ק מ״ג). וְהוּא הַדִּין דְּמַהֲנֵי לַהֲסִירוֹ (כט) בְּמֵעַט (ע) חָרֶס (ל) הָרָאוּי לְטַלְטֵל, (רבינו ירוחם חלק י״ג (נתיב יג חלק יג)): ז * [ל]**טִיט (לא) שֶׁעַל בִּגְדּוֹ,** (לב) מְשַׁפְשְׁפוֹ מִבִּפְנִים, דְּלֹא מוּכְחָא מִלְּתָא לְאִיתְחֲזוּיֵי כְּמִלַּבֵּן, אֲבָל לֹא בַּחוּץ, (לג) דְּדָמֵי לְמִלַּבֵּן. (לד) וּמְגָרְרוֹ (י) בַּצַּפָּרָן. [מ]וְיֵשׁ מְפָרְשִׁים דְּהָנֵי מִילֵּי לַח, (לה) אֲבָל יָבֵשׁ אָסוּר (לו) * דְּהָוֵי (יפ) טוֹחֵן: ח (לז) * [נ]אֵין מְגָרְדִין (לח) (בְּסַכִּין

כַּיָּדַיִם, אֲבָל בְּשֶׁבֶּלִי לְקֶט (סי׳ קט) אוֹסֵר, וְכֵן הַסְּכִּים בְּסֵפֶר אֲלִיָּהוּ רַבָּה (ס״ק יד) עַיֵּן שָׁם]: ז (ע) **חָרֶס.** וְזֶה לְכֵלֵי עָלְמָא שָׁרֵי: ז (י) **בַּצַּפָּרָן.** וְהוּא הַדִּין בְּסַכִּין אֲפִלּוּ בְּחָדוּ. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומה שכתב מגרדין) דַּרְכֵי משֶׁה (הארוך, ד״ה או בסכין): (יפ) **טוֹחֵן.** נִרְאֶה

בְּאֵר הַיֵּטֵב

לִי דְּזִקָּא בְּיָשׁ מִמָּשׁוּת טִיט עַל הַבֶּגֶד, אֲבָל אִם אֵין שָׁם אֶלָּא מַרְאֵה הַטִּיט וְהוּא מְגָרֵר שָׁם לְבַטֵּל הַמַּרְאֶה, אֵין זֶה דּוֹמֶה לְטוֹחֵן. וּמִשַּׁעַם זֶה יֵשׁ לְהַתִּיר לְמִי שֶׁחָלוּק שֶׁלּוֹ מִטַּנֵּף קְצָת וְאֵין שָׁם מִמָּשׁוּת צוֹאָה וְהוּא יָבֵשׁ, יוּכַל לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן וּלְהַסִּיר

בְּאוּר הֲלָכָה

מְגָרְדִים (משנ״ז סק״ג). **וְכָתַב שֶׁבְּטִיט שֶׁעַל רַגְלוֹ, יֵשׁ לְהָקֵל לְקַנֵּחַ בְּכֹחַ אֲפִלּוּ בְּטִיט יָבֵשׁ, מִשּׁוּם צַעֲרָא דְּגוּפָא. וְהוּא הַדִּין דְּמָתָר לְרָחֹץ טִיט הַיָּבֵשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי רַגְלוֹ יַחַד בְּמַיִם,** וְלֹא הֲנֵי כְּגִבּוּל, דְּכֻלְּאַחַר יָד הוּא, וּבְמָקוֹם צַעֲרָא לֹא גָּזְרוּ:

ז * **טִיט שֶׁעַל בִּגְדּוֹ.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לא) שֶׁכָּתְבְנוּ דְּאֵין חִלּוּק וְכוּ׳, כֵּן הִכְרִיעַ הַבַּ״ח (ס״ז) וְגַם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז) מִדְּעָתָם הַשָּׁלְחָן עָרוּךְ וְלֹא הִזְכִּיר דַּעַת הַשְּׁבֶלֵי לֶקֶט (סי׳ קט) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ תָּם שֶׁהוֹבִיא בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה טיט שעל בגדו), וְלֹא דָּמֵי לִדְלֵיעַל בְּסָעִיף ה׳, דְּהָכָא שְׁמָלְכְלָךְ בְּטִיט בְּכָל דְּבָר חֲשִׁיב תִּקּוּן. אִי נָמֵי יֵשׁ לוֹמַר מִשּׁוּם דְּשָׁם הוּא לְחוּמְרָא חָשַׁשׁ לְדַעְתּוֹ. וְאַף דְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) מְפַקְפֵּק עַל דִּבְרֵי הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק טז), בְּבַאוּר הַגְּרַ״א מוּכָח דְּלִפְי מַה שֶּׁאָנוּ פּוֹסְקִין לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳ דְּסוֹדְרוֹ אָסוּר לְכַסְּפוֹ, מִסְּתָמָא אָסוּר בְּעִנְיָנֵנוּ בְּכָל גַּוְנֵי

* **דְּהָוֵי טוֹחֵן.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק לח) **מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַשְּׁ״ז שֶׁהַמַּתִּיר לִגְרֹר** בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה הַמְבֹאָר לְעֵיל בְּסָעִיף ה׳ דְּאָסוּר מִפְּנֵי שֶׁמְּכַוֵּן לְצַחְצְחוֹ וְהֵרִי כְּמִלַּבֵּן, וְהָכָא נָמֵי בְּעִנְיָנֵנוּ, וְהַגְּמָרָא (קמא.) שֶׁהִתִּיר לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן, הַיְינוּ לְהַעֲבִיר הַטִּיט, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּזֶה שֶׁאֵין טִיט, וְכַנָּתוֹ רַק לְצַחְצֵחַ הַבֶּגֶד וּלְיַפּוֹתוֹ שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר עָלָיו שׁוּם רֹשֶׁם כְּלָל, הוּא דּוֹמֶה מַמָּשׁ לְסָעִיף ה׳ הַנַּ״ל. וְכֵן מוּכָח בְּבַאוּר הַגְּרַ״א, שֶׁכָּתַב דְּמַה שֶׁהִתִּירוּ בְּעִנְיָנֵנוּ לְכַסְּפוֹ מִבִּפְנִים, הוּא מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ עָלָיו טִיט וּבְנַדָּאי כַּוָּנָתוֹ מִשּׁוּם טִיט, מַה שֶּׁאֵין כֵּן לְמַעְלָה בְּסָעִיף ה׳ לְעִנְיַן כַּסְּפוֹסֵי סוֹדְרָא שֶׁאֵין טִיט וּבְנַדָּאי כַּוָּנָתוֹ לְצַחְצֵחַ, עַיֵּן שָׁם, וְאִם כֵּן לְעִנְיַן דִּינוֹ שֶׁל הַשְּׁ״ז שֶׁאֵין טִיט, וְכַנָּתוֹ רַק לְצַחְצֵחַ הַבֶּגֶד, בְּנַדָּאי דְּאָסוּר. וְלוֹמַר מִזֶּה, דַּאֲפִלּוּ לְשִׁטַּת שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים הַמְבֹאָר בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה חולק) דְּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ בְּסוֹדְרָא מַמָּשׁ לְכַסְּפוֹ, שָׁם טַעֲמַיְיהוּ דְּסְבִירָא לְהוּ שֶׁמְּתַכֵּן רַק לְרָכְכוֹ וְלֹא לְצַחְצְחוֹ, וְכַמְּבֹאָר בְּדִבְרֵיהֶם, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁמְּתַכֵּן לְיַפּוֹת הַבֶּגֶד לְכֵלֵי עָלְמָא אָסוּר. וְנִרְאֶה עוֹד, דְּלִדְעַת רַשַּׁ״י (קמ״ו. ד״ה המגרר) דְּמִתְחַיֵּב חַטָּאת בְּמְגָרֵר הַשְּׁלִית מִן הָאֶבֶן שֶׁעָלָיו, גַּם בָּזֶה יֵשׁ חִיּוּב חַטָּאת כֵּיוָן שֶׁהוּא מְכַוֵּן לְצַחְצְחָהּ. וּבָזֶה נִרְאֶה דַּאֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ שְׁחוֹרָה וְחַדָּשָׁה, וְשֶׁם שְׁאנֵי שֶׁהָאֶבֶן בְּעַלְמָא אֵינָנּוּ מְקַלְקֵל מֵהֶאֵיתָהּ כִּי אִם בְּשְׁחוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב רַשַּׁ״י שָׁם (ד״ה אלא באוכמי), וְגַם דּוֹקָא בְּחַדְתֵּי, דְּבאֶפֶן אַחֵר אֵין דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַקְפִּיד, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ דְּדֶרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַקְפִּיד בְּכָל גַּוְנֵי כְּשֵׁיּ עָלָיו רֹשֶׁם לְכַלּוֹךְ מִשִּׁיט וְצוֹאָה, מִפְּלֵא זֶה שֶׁמַּצְבִּיר הָרֹשֶׁם וּמְצַחְצְחוֹ [נ]הֲוֵי בְּכְלַל מִלַּבֵּן:

ח * **אֵין מְגָרְדִין.** **עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה אין מגררין) **שֶׁהֵבִיא דַּעַת הַכֹּל בּוֹ** (סי׳ לא) **שֶׁכָּתַב דְּדוֹקָא בְּטִיט הַיָּבֵשׁ לְפִי שֶׁמְּתַקְּנוֹ בְּגָרִירָתוֹ, אֲבָל טִיט לַח מְגָרְדִין, שֶׁאֵין בּוֹ תִּקּוּן כְּלָל.** וְכָתַב עָלָיו הַבַּיִת יוֹסֵף (שם), דִּלְפִי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ פָּרָץ וְהוּא הַיֵּשׁ אוֹמְרִים הַמּוּבָא לְעֵיל בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ בְּסָעִיף ד׳, עַל כָּרְחָךְ אֲיִרֵי הָכָרִיעָא (קמא.) דְּסְבִירָא לֵיהּ מַמָּשׁוּת צוֹאָה וְהוּא יָבֵשׁ, יוּכַל לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן וְלֹא דְּמָתָר לְרָחֹץ טִיט הַיָּבֵשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי רַגְלוֹ יַחַד בְּמַיִם, דְּכָאן לְשׁוֹן הַשְּׁ״ז, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה טוּבָא, דְּנִהְיֶה דְּמִשּׁוּם טוֹחֵן לֵיכָּא, הֲרֵי עַל כָּל פָּנִים מִכַּוֵּן בָּזֶה לְיַפּוֹת הַבֶּגֶד וּלְצַחְצְחוֹ שׁוּם רֹשֶׁם לְכַלּוֹךְ, וְהֲוֵי כְּמִלַּבֵּן, וְעַיֵּן בְּבַאוּר הֲלָכָה שֶׁהֶאֱרַכְנוּ בָּזֶה. וְדַע עוֹד, דְּפָשׁוּט (מה) דַּאֲפִלּוּ לְדַעַת הַשְּׁ״ז אֵינוֹ מֻתָּר רַק לְגָרֵר בַּצַּפָּרָן אוֹ לְכַסְּכְסוֹ מִבִּפְנִים, אֲבָל לְכַסְּכֵס מִבַּחוּץ אָסוּר בְּכָל גַּוְנֵי: ח (לז) **אֵין מְגָרְדִין.** אֲפִלּוּ (מו) הָיָה עָלָיו טִיט וְכַנָּתוֹ לְהָסִיר הַטִּיט, דְּסָסִיק רֵישָׁא הוּא: (לח) **בְּסַכִּין.** הַיְינוּ (מז) אֲפִלּוּ בְּגַב

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (נב) מַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ח): **(ע) פְּרִי מְגָדִים** (משׁ״ז סק״ג) וְיֵד אֶפְרַיִם וְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:
(עא) כִּי שִׁיטַת הַכֹּלְבּוֹ (סי׳ לא) **הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף** (ד״ה אין מגררין) לְהָקֵל בְּטִיט לַח בְּכָל גַּוְנֵי, וְכֵן הַמְּאִירִי (קמ״א. ד״ה מה שהתרנו), **וְאַף דְּהַבַּיִת יוֹסֵף מְמָאֵן לְדַעַת הַכֹּל בּוֹ,** מִכָּל מָקוֹם בְּקִנּוּחַ בְּנַחַת בְּנַדָּאי יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה, וּבְפֶרֶט כִּי כֵן נָהֲגוּ מֵרַבּוֹתַי״ל (מנהגים) וּכְמוֹ שֶׁהוֹבִיא בְּאֶלְיָה רַבָּה (ס״ק טז) **וְעַיֵּן בְּקֶרֶן נְתַנְאֵל** (פ״כ סי״ד אות כ) **שֶׁגַּם הוּא הִתִּיר** בְּטִיט לַח, וְכֵן מְשֻׁמָּע בְּאֶלְיָה רַבָּה (ס״ק טז) לְחַד תֵּירוּצָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּעִנְיָנֵנוּ שֶׁמְּקַנְּחוֹ בְּנַחַת בְּנַדָּאי אֵין לְהַחְמִיר:
(עב) פָּשׁוּט דְּהֵיכָא דְּקִנּוּחַ, אַף דַּזְקָא אִם הָיָה אֶבֶן גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא יִתְנַדֵּנַד עַל יְדֵי קִנּוּחוֹ: **(עג)** מִגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח):
(עד) פָּשׁוּט: **(עה)** הַבַּ״ח (ס״ק). וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יח) הֵבִיא עוֹד רִאשׁוֹנִים שֶׁפּוֹסְקִים כֵּן:
(עו) הֶרְי״ף (נח:) **בְּשֵׁם בַּעַל הֲלָכוֹת** (סי׳ ד פכ״ג) **וְהָרַמְבַּ״ם** (פכ״א ה״ב) **וְהָרַמְבַּ״ן** (במלחמות נח:), **וְגַם הַמְּאִיר מְשֻׁנָּה** (פכ״א ה״ב) **כָּתַב שֶׁכֵּן עִקַּר, וְנוֹסֵף לָזֶה כָּל הָרִאשׁוֹנִים הַמְּפָרְשִׁים בְּשְׁנֵיהֶם,** הַיְינוּ הָרִי״ף (נח:) **וְהָרַא״ש** (פ״כ סי׳ יג) **וְהַמְּאִירִי** (קמא. ד״ה טיט שעל רגלו) **וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם** (נתיב יב חלק יג) **וְהַטּוּר:** ז (מ) עַיֵּן בְּבַאוּר הֲלָכָה (ד״ה טיט שעל **(מפ) רַשַּׁ״י** (קמא. ד״ה מבפנים). **וְלֹא דָּמֵי לְמַה דְּמַחֲזִיבִינַן בְּמְנַעַר טֵלִית חֲדָשָׁה מִן**

לִיקּוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב שמן הדין מותר בשניהם אלא שלכתחילה טוב לקנח בקורה או בכותל של עץ שהוא מותר לדברי הכל, וכן בחתיכת חרס המותרת בטלטול ע״ד שיתבאר בסימן ש״ח, ואם אין לפניו אחד מכל אלו יותר טוב לקנח בכותל אפילו של חומה מלקנח בקרקע מפני שרבו המתירין על האוסרין לקנח בכותל של חומה. **ב]** בשו״ע הרב (ס״ז) התיר אפילו בחודו. **ג]** ובשו״ע הרב (ס״ח) פסק שמותר כהט״ד.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah